УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN: 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL X, NO 19, STIP, 2025

ГОД. 10, БР. 19
ШТИП, 2025

VOL. X, NO 19
STIP, 2025

П А Л И М П С Е С Т

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања

P A L I M P S E S T

International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research

Год. 10, Бр. 19
Штип, 2025

Vol. 10, No 19
Stip, 2025

PALMK, VOL 10, NO 19, STIP, 2025

DOI: https://doi.org/10.46763/PALIM251019

ПАЛИМПСЕСТ
Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА
Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК
Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР
Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Астрид Симоне Хлубик, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Алина Андреа Драгоеску Урлика, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Сунчана Туксар, Универзитет „Јурај Добрила“ во Пула, Хрватска
Саша Војковиќ, Универзитет во Загреб, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Озтурк Емироглу, Универзитет во Варшава, Полска
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуџа, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија
Шахинда Езат, Универзитет во Каиро, Египет
Џулијан Чен, Универзитет Куртин, Австралија

PALIMPSEST
International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY
Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

EDITOR-IN-CHIEF
Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD
Victor Friedman, University of Chicago, USA
Tole Belcev, Goce Delchev University, Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moskow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Astrid Simone Hlubik, King Michael I University, Romania
Alina Andreea Dragoescu Urlica, King Michael I University, Romania
Sunčana Tuksar, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
Saša Vojković, University of Zagreb, Croatia
Sándor Czegledi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZİ University, Republic of Turkey
Öztürk Emiroğlu, University of Warsaw, Poland
Elena Daradanova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany
Chahinda Ezzat, Cairo University, Egypt
Julian Chen, Curtin University, Australia

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Луси Караниколова-Чочоровска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Ева Ѓорѓиевска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска
Натка Јанкова-Алаѓозовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ
Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Ева Ѓорѓиевска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК
Славе Димитров

АДРЕСА
ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип

http://js.ugd.edu.mk/index/PAL

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.
Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL
Lusi Karanikolova-Chochorovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Eva Gjorgjievska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska
Natka Jankova-Alagjozovska

LANGUAGE EDITORS
Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Eva Gjorgjievska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR
Slave Dimitrov

ADDRESS
PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

http://js.ugd.edu.mk/index/PAL

The International Scientific Journal "Palimpsest" is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.
All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 **ПРЕДГОВОР**
Ева Ѓорѓиевска, уредник на „Палимпсест“
FOREWORD
Eva Gjorgjievska, Editor of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 **Elena Shalevska**
SENTENCE STRUCTURE IN HUMAN AND AI-GENERATED TEXTS: A COMPARATIVE STUDY

25 **Mehmet Kahraman**
SÖZLÜKLERDE ALAN ETİKETLERİNİN İŞLEVLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: ‘KAZAK TİLİNİÑ TÜSİNDİRME SÖZDİGİ’ ÖRNEĞİ
Mehmet Kahraman
A STUDY ON THE FUNCTIONS OF FIELD LABELS IN DICTIONARIES: THE EXAMPLE OF “KAZAK TILINIÑ TÜSINDIRME SÖZDIGI”

37 **Марија Леонтиќ**
СИНТАГМИ СО ГЛАГОЛСКА ПРИДАВКА ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Marija Leontik
WORD GROUPS WITH A PARTICIPLE IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

47 **Марија Соколова**
УПОТРЕБАТА НА ПАРОНИМСКИТЕ ПАРОВИ ЧИТКО/ЧИТЛИВО И ГЕНЕТСКИ/ГЕНЕТИЧКИ
Marija Sokolova
THE USE OF PARONYM PAIRS READABLE / LEGIBLE AND GENETIC / GENETICS

55 **Hana Pelouškova**
IST DAS MULTILINGUALE KORPUS INTERCORP EINE GEEIGNETE MATERIALQUELLE FÜR KONTRASTIVE UNTERSUCHUNGEN VON PHRASEM-KONSTRUKTIONEN?
Hana Pelouškova
IS THE MULTILINGUAL CORPUS INTERCORP A SUITABLE SOURCE OF MATERIAL FOR CONTRASTIVE ANALYSES OF PHRASEME CONSTRUCTIONS?

65 **Brikena Kadzadej, Admira Nushi**
ÜBER GRENZEN HINWEG: EINE EMPIRISCHE ERFORSCHUNG DER DEUTSCH-ALBANISCHEN ZWEISPRACHIGKEIT
Brikena Kadzadej, Admira Nushi
ACROSS BORDERS: AN EMPIRICAL EXPLORATION OF GERMAN ALBANIAN BILINGUALISM

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

77 **Јасмина Мојсиева-Гушева**
ПРИСУСТВОТО НА МАГИЧНИОТ РЕАЛИЗАМ ВО ПРОЗАТА НА ЖИВКО ЧИНГО
Jasmina Mojsieva-Gusheva
THE PRESENCE OF MAGIC REALISM IN THE NOVEL AND SHORT STORY OF ŽIVKO ČINGO

91 **Софија Иванова, Ранко Младеноски**
СИНОНИМНИТЕ ЖЕНСКИ ЛИКОВИ ВО МАКЕДОНСКАТА ДРАМА ОД ПРВАТА ПОЛОВИНА НА 20 ВЕК
Sofija Ivanova, Ranko Mladenoski
THE SYNONYMOUS CHARACTERS WITH THE ACTING FUNCTION OF HELPERS IN THE MACEDONIAN DRAMA FROM THE FIRST HALF OF THE 20TH CENTURY

103 **Mauro Dujmović, Sunčana Tuksar**
AI-DRIVEN COMMUNICATION: THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SHAPING CONSUMERISM AND SOCIAL CONTROL IN *BRAVE NEW WORLD* AND *NINETEEN EIGHTY-FOUR*

115 **Luisa Emanuele**
LA PRIGIONE DEL LUSSO E DELLA FAMA. L'IDENTITÀ FITTIZIA DA FITZGERALD ALLA CONTEMPORANEITÀ DIGITALE
Luisa Emanuele
THE PRISON OF LUXURY AND FAME. FICTITIOUS IDENTITY FROM FITZGERALD TO DIGITAL CONTEMPORANEITY

127 **Zeki Gürel**
HALİD ZİYA UŞAKLIGİL'İN NEMİDE ADLI ROMANI ÜZERİNE
Zeki Gürel
A STUDY ON HALID ZIYA UŞAKLIGIL'S NOVEL "*NEMIDE*"

135 **Lindita Kazazi, Aterda Lika**
LA TRADUZIONE DELLA POESIA ITALIANA NELL'ALBANIA DITTATORIALE – IL CASO DI NIKOLLË DAKAJ TRA LA RESISTENZA E LA PERSECUZIONE
Lindita Kazazi, Aterda Lika
THE TRANSLATION OF ITALIAN POETRY IN DICTATORIAL ALBANIA - THE CASE OF NIKOLLË DAKAJ – BETWEEN RESISTANCE AND PERSECUTION

КУЛТУРА / CULTURE

149 **Катица Ќулавкова**
НАРЦИЗМОТ НА МАЛИТЕ РАЗЛИКИ И БАЛКАНИЗАЦИЈАТА
Katica Kulavkova
THE NARCISSISM OF MINOR DIFFERENCES AND BALKANIZATION

159 **Туркан Олџај**
ПИОНЕРИТЕ НА БУГАРСКАТА ПРЕРОДБА НА СТРАНИЦИТЕ НА ТУРСКОТО СПИСАНИЕ „ШЕХБАЛ“
Türkan Olcay
THE PIONEERS OF THE BULGARIAN REVIVAL ON THE PAGES OF THE TURKISH MAGAZINE “SHEHBAL”

169 **Özge Nur Ünal**
ŞAMANİZM VE ESKİ TÜRK İNANÇ SİSTEMİNDEN İZLER TAŞIYAN BİR DÜĞÜN RİTÜELİ: TAVUK GETİRME OYUNU
Özge Nur Ünal
A WEDDING RITUAL WITH TRACES OF SHAMANISM AND THE OLD TURKISH BELIEF SYSTEM: CHICKEN FETCHING GAME

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

181 **Kamran Akhtar Siddiqui**
ATTITUDES OF BUSINESS UNDERGRADUATES TOWARDS ENGLISH-MEDIUM INSTRUCTION FOR THEIR ACADEMIC AND PROFESSIONAL CAREER ASPIRATIONS: A CASE STUDY

191 **Anastasija Anastasova, Nina Daskalovska**
LANGUAGE PROFICIENCY AND SPEAKING ANXIETY IN MACEDONIAN LEARNERS OF ENGLISH

203 **Martina Mihaljević, Maja Pivčević**
TRAITEMENT DES ERREURS ORALES EN FLE – ATTITUDES ET PRÉFÉRENCES
Martina Mihaljević, Maja Pivčević
ORAL ERRORS TREATMENT IN FLE CLASSROOM: ATTITUDES AND PREFERENCES

215 **Jonida Bushi, Ema Kristo**
DIE ROLLE DER GESCHICHTE BEIM ERLERNEN VON FREMDSPRACHEN: EIN BESONDERER FOKUS AUF DIE DEUTSCHE SPRACHE
Jonida Bushi, Ema Kristo
THE ROLE OF HISTORY IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES: A SPECIAL FOCUS ON THE GERMAN LANGUAGE

227 **Marisa Janku**
ARBEIT MIT KÜNSTLICHER INTELLIGENZ IM DEUTSCHUNTERRICHT: EINE FALLSTUDIE AM BEISPIEL VON CHATGPT
Marisa Janku
WORKING WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN GERMAN LESSONS: A CASE STUDY USING THE EXAMPLE OF CHATGPT

235 **Kevin Simonov, Nina Daskalovska**
WHEN ARE STUDENTS AT THEIR PEAK PERFORMANCE?

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

247 **Марина Димитриева-Ѓорѓиевска**
ОПОЗИТНОСТА КАКО ОСНОВА НА РОМАНОТ „СВЕТОТ ШТО ГО ИЗБРАВ“ ОД КАЛИНА МАЛЕСКА
Marina Dimitrieva-Gjorgievska
OPPOSITION AS THE FOUNDATION OF THE NOVEL *THE WORLD I CHOSE* BY KALINA MALESKA

ДОДАТОК / APPENDIX

259 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

UDC 81'373
UDC 81'374
DOI: https://doi.org/10.46763/PALIM25101925k

Orijinal bilimsel makale
Original research paper

SÖZLÜKLERDE ALAN ETİKETLERİNİN İŞLEVLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: 'KAZAK TİLİNİÑ TÜSİNDİRME SÖZDİGİ' ÖRNEĞİ

Mehmet Kahraman
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
mkahraman@ebakan.edu.tr

Özet: Bu makalede, uzmanlık gerektirmeyen genel bir sözlükteki sözcüklerin konularına göre etiketlenmesine odaklanılmış olup Kazak dilinin mevcut tek dilli sözlüklerini ve bunların dil ve edebiyat ile tıp gibi disiplinlere ait terimleri etiketleme biçimleri incelenmiştir. Çalışmada tarama modeli kullanılmış, veriler nitel araştırma yöntemlerinden belge/doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmanın amacı, esası kavramsallaştırma olan etiketleme düzeni aracılığıyla terimsözlerin sözlüklerde yer alma biçimini tartışmak ve genel sözlüklerde terim girişlerinin sözlükbilimsel açıdan ne olduğunu, nasıl işlendiğini tartışmak ve sözlük kullanıcısına alan etiketi girişi hakkında bilgi sunmaktır. Ayrıca temel sözlük birimlerini, terminolojiden ayrıştırma sürecine ve bunun sözlükler açısından sonuçlarına da kısaca bakılmaktadır. Bu amaçla tek dilli bir sözlükte bir terim birim etiketiyle yer alan madde başının "göndergeselliğini" kavramak için Kazak dilinin tek dilli genel sözlüğü üzerinden örneklendirme çalışması yapılmış ve alan adı etiketlerinin okur açısından verimliliği, yararı olup olmadığı üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Sözlükbilim, tek dilli sözlük, e-sözlük, alan etiketleri.*

1. Giriş

Sözlükbilim araştırmaları sözlüklerin yazımını, sözlüklerin yapısını ve sözlüklerin içeriğini ve sözlüklerin düzenlenme yöntemlerini ele alıp incelemektedir. Tarihi süreç içinde yazılan sözlükler artzamanlı, günümüz sözlükleri eşzamanlı yöntemlerle incelenirken inceleme nesnesi olarak bir sözlüğün iki kapağı arasında yer alan tüm bilgileri konu alır. Genel olarak sözlükler baş veri, orta veri ve son veri şeklinde basitçe üç bölümde incelenmektedir. Ancak dilbilimciler sözlükleri megayapı: iki kapak arasındaki tüm bilgiler: önveri, ortaveri ve sonveri şeklinde; makroyapı: sözlüğün madde başı listesi ve mikroyapı ise: her bir madde başına ait parçacıl bilgiler şeklinde üç ana başlıkta ele alıp incelemektedir (Kahraman, 2016, s. 3288).

20. yy.'da bilimsel gelişmelere paralel olarak yeni adlandırma ürünü terimsel sözvarlığı hızlı bir artış göstermiştir. Bugün tüm dillerde olduğu gibi Kazakça'da da genel sözlüklerdeki terim sayısı giderek artmaktadır. Bu artışı kontrol etmek ve sözlüklere yeni sözcükleri dahil etmek isteyen sözlükçüler etiketleme düzenini geliştirdiler. Bu etiketleme düzeni sayesinde sözlüklerde yer alan temel söz varlığı dışındaki terim birimlerin de sözlüğün gövde metnine dahil edilmesinin

yolu açılmış olur. Bu konuyu bir bütün halinde ele alan Kahraman (2021), Türk dilinde en çok kullanılan beş sözlükteki etiketleme düzenini karşılaştırmalı olarak etraflıca incelemiştir (s.986). Aslan (2014) ise çalışmasında Türkçe Sözlükte etiketlerden biri olan 'eskicil biçimbirimleri' tartışmıştır. Fati (2014), çalışmasında ***uzman iletişimi ve uzman sözlükbilime*** değinmiş ve terim sözlüklerinin içeriğini tartışmıştır (s. 91). Kumanlı (2021) ise Türkçe Sözlükteki Halk Ağzından Alıntıların Tipolojisi' adlı çalışmasında ağızlardan sözlüğe aktarılan madde başlarını tartışmıştır (s. 205-206).

Etiketleme düzeni, sözlük kullanıcısına rehberlik etmek ve aradığı şeyi kısa sürede bulmasını sağlamaktır. Bu bağlamda sözlüklerde bulunan leksikografi araçların hangi durumlarda, nasıl ve ne derecede başarıyla kullanım sağladığını anlamak esastır (Abecassis, 2008, s. 1-4). Asıl olan sözlükteki kullanım kılavuzları içinde terimleri kodlayan ''alan etiketleri'' dil-edebiyat, sanat, teknoloji, tıp güzel sanatlar, astronomi vb. alanlardan seçili örnekler üzerinden tartışmak yararlı olacaktır. Çünkü sözlüklerde temel sözvarlığı dışındaki sözcüklerin madde başı olabilmesi için etiketleme sistemi içinde alan adlarının kodlanması gerekir. Bu etiketleme sistemi: ***Grup etiketleri dilbilgisel etiketler, bölgesel etiketler, alan etiketleri ve zaman etiketleri*** şeklinde kendi içinde dörde ayrılırken **kayıt etiketleri** de ***kayıt etiketleri*** ve ***stil etiketleri*** şeklinde kendi içinde ikiye ayrılır (Kahraman, 2024, s. 987).

Kazakçadaki tek dilli sözlüklerde etiketleme süreci ve alan etiketleri madde başı seçimini ve bilgi sunumuyla başlatılabilir. Bu çalışmada kullanılan örnekler **Kazak Dilinin Açıklamalı Sözlüğü/Qazaq Tiliniñ Tüsindirme Sözdig (KTTS)**[1]'de etiketlenen coğrafya, dil, edebiyat, tıp gibi alanlardan seçilmiştir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda dil, edebiyat ile tıp alanında terminoloji ile standardın altındaki argo ifadeler, bölge adları ve girişlerinde belirgin bir ayrım yapılmaktadır (Qurmanbayulı, 2008, s.95-100). Örneğin bilim sanat dalları yanında dijitalleşme ve bilişim terminolojilerinin sunduğu imkanlar sayesinde kelime dağarcığı bazında büyük bir çeşitlilik ve sayıca da artış görülmektedir. Bütün bunların genel sözlüklere dahil edilmesi için de güçlü bir etiketleme düzenine ihtiyaç vardır.

Kazak dili basılı genel sözlüklerinden en çok kullanılanı ***"Kazak Dilinin Açıklamalı Sözlüğü/ Qazaq Tiliniñ Tüsindirme Sözdigi (KTTS-1), Kazak Edebi Dilinin Açıklamalı Sözlüğü/ Qazaq Ädebï Tiliniñ Tüsindirme Sözdigi (KETTS-2) ve Bir Ciltlik Kazak Dilinin Açıklamalı Sözlüğü/ Qazaq Tiliniñ Bir Tomdıq Tüsindirme Sözdigi (BTKTTS-3)"*** bu üç sözlüğün baş veri kısmında yer alan kısaltmalar listesinde 85 adet etiket bulunmaktadır. Bu etiketlerden sadece 31 tanesi alan etiketini işaretlemektedir.

Alan	Alan etiketi	KTTS-1	KETTS-2	BTKTTS-3
Dilbilim	lingv./db.	+	+	+
Geometri	Geom./geom	+	+	+
Teknoloji	teknik./teknik.	+	+	-
Gramer	gram./dilb.	+	+	-

Kimya	him./kim.	+	+	+
Geobotanik	bot.	+	+	+

Çizelge 1. Kazak dili sözlüklerinde alan etiketleri görünümü

Yukarıdaki tabloda verilen alan adları genel sözlüklerde kısaltma/etiketlenmiştir. Ancak alt alanların hem terim adı hem de etiketi genel sözlüklerde yer almadığı görülmektedir. Diğer taraftan bu tür alt alan terimlerini uzmanlık alan sözlüklerinde madde başı olarak listelenerek metne uygun olarak yerleştirilir.

2. Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmış olup veriler nitel araştırma yöntemlerinden belge (doküman) analizi yöntemiyle incelenmektedir. Çalışmanın materyali ''Qazaq Tiliniñ Tüsindirme Sözdigi'' adlı sözlükteki alan etiketi girişleri oluşturmaktadır. Çalışmanın konusunu ''alanlara özgü girişlerin sayısı ve ilgili açıklamalar'' oluşturmakta, amacı ise tek dilli sözlüklerde yer alan kısaltma/etiketleme listeleriyle sunulan alanlara özgü bilgi girişleri sorgulanmakta ve alan etiketi, alan bilgisi yanında sözlüklerde bulunan parçacıl yapılar gösterilmektedir.

3. Bulgular

Tek Dilli Genel Sözlükler ortak kullanımdaki sözcükleri içerirken, genel bir sözlük için fazla özelleşmiş, düşük sıklığa sahip veya yalnızca uzmanlık bildirişiminde kullanılan bilimsel literatürde yer alan (üst norma ait) öğeler genellikle yer almazlar (Sager (1990). Örneğin alan etiketi olarak ***"Dilbilim terimi",*** Kazak Dilinin Açıklamalı Sözlüğünde ''dil bilim'' şeklinde iki kelime ile yazılır. Madde başları küçük harflerle, Kiril ve Latin alfabesi ile yazımı; alan etiketi 'лингв.' şeklinde kısalması; kelime türü, ardından terimin açıklaması verilir.

Alan etiketi olarak ***"Antropoloji"*** terimi ile ilgili: farklı disiplinleri işaretleyen ''Antropologïya (11 adet), ''antropologïyalıq quram, antropologïyalıq lïngvïstïka, sayasï antropologïya, mädenï antropologïya, mädenï antropologïya, fïzïkalıq antropologïya, kognïtïvti antropologïya, älewmettik antropologïya, quqıqtıñ antropologïyalıq mektebı, saq taypalarınıñ antropologïyalıq tïpi, saq taypalarınıñ antropologïyalıq tipi (16 adat) olmak üzere 27 adet madde başı yer almaktadır.

Антропология lat: Antropologıa	**ant.—** (гр. antropos – адам және – ілім)	Geniş anlamda insanın kökeni ve gelişimi, doğası ve anlamı doktrini. Esas olarak sosyal, tıbbi, kültürel, teolojik vb. felsefi antropoloji olarak sınıflandırılır. Modern antropolojinin ana bölümleri: insan morfolojisi; antropogenez doktrini, ırksal çalışmalar (rasovedenie). Antropolojinin kökleri derindir ancak insan, ırkların kökeni ve gelişimi hakkında özel, bağımsız bir bilim dalıdır.

Антропология lat: antropologıa	-	Sosyal veya kültürel antropolojiyi, antropolojik dilbilimi, antik arkeolojiyi ve biyolojik veya fiziksel antropolojiyi içeren bir disiplin. Sosyal antropolojinin kısa adı.
Антропология	-	(antropoloji), insanları ve onların faaliyetlerini anlamaya yönelik bir sosyal araştırma alanıdır.
антропологиялық	—sın. /genel isim	özel literatürde bunların eski (Avrupa) antropolojik tipi (Tarih) olduğu söylenmektedir. Kültürel çalışmalar alanındaki birçok eleştirmen, kültürün bu antropolojik tanımının "genel" olduğunu düşünüyor ve ampirik doğasını vurguluyor.

Çizelge 2. Antropoloji alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda antropolojiyle ilgili verilen madde başının ilk önce /lat./ Şeklinde kökeni, ardından /ant./ Şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Aastronomi"** terimi ile ilgili: ''astronomïya (3 adet), astronomïyalıq, astronomïyalıq atlas, astronomïyalıq endik,astronomïyalıq zenït, astronomïyalıq sağat, astronomïyalıq sağat, astronomïyalıq azïmwt, astronomïyalıq birlik, astronomïyalıq boylıq, astronomïyalıq kompas, astronomïyalıq şekara, astronomïyalıq tañbalar, stronomïyalıq quraldar, astronomïyalıq koordïnatalar, astronomïyalıq zenït qaşıqtığı, astronomïyalıq (aqïqat) merïdïan, astronomïyalıq-geodezïyalıq jeli, astronomïyalıq - gravïmetrlik nïvelïrlew, astronomïyalıq - geodezïyalıq: astronomïyalıq - geodezïyalıq tor, ölşem astronomïyası, juldız astronomïyası, sferalıq astronomïya, geodezïyalıq astronomïya, radïolokacïyalıq astronomïya, radïolokacïyalıq astronomïya, geoïd betin astronomïyalıq nïvelïrlew" olmak üzere 30 adet madde başı yer almaktadır.

Астрономия **lat:** astronomıa	**asrt.-**	Kozmik cisimlerin ve tüm evrenin yapısı, gelişimi ve etkileşimi bilimi.
астрономия	— z a t . gılım.	Gök cisimlerinin inşası, gelişimi ve tüm evrenin bilimi. Bireysel dünyevi cisimlerin bileşimi, biçimi, hareketi, gelişimi, katman, astronomi, etkileşimleri açısından zengindir.
астрономиялық	—sın.	Astronomiye özgü, astronomiyle ilgili. Arap biliminin ilk öncüsü, Bağdat Matematik ve Astronomi Okulu'nun kurucusu Muhammed el-Harezmi, Orta Asya'da Harezm şehridir.

Çizelge 3. Astronomi alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda astronomiyle ilgili verilen madde başının ilk önce /lat./ şeklinde kökeni, ardından /asrt./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Biyoloji"** terimi ile ilgili: "bïologïya (7 adet), bïologïya, bïologïyalıq, bïologïyalıq orta, bïologïyalıq otın, bïologïyalıq qarw, bïologïyalıq

qarw, bïologïyalıq qarw, bïologïyalıq ırğaq, bïologïyalıq ırğaq, bïologïyalıq ölşem, bïologïyalıq apat, bïologïyalıq jüye, bïologïyalıq orta, bïologïyalıq otın, bïologïyalıq qarw, bïologïyalıq qarw,bïologïyalıq qarw, bïologïyalıq massa, bïologïyalıq sağat, bïologïyalıq ölşem, bïologïyalıq jağday, bïologïyalıq müjilw, bïologïyalıq totığw, bïologïyalıq totığw, bïologïyalıq faktor, bïologïyalıq aynalım" 112 maddebaşı yer almaktadır.

Биология **lat:** bıologıa	-zat. биол.	[Yunan. bios - hayat, Yunanca. logolar]. Organik özelliklerin kökeni ve gelişimi yasalarını inceleyen canlı doğa bilimlerinin bir koleksiyonu. Biyoloji biliminin temel görüşünü anlamak için, böceklerin kontrol özelliklerinin geliştirilmesinde dış ortamın etkisine odaklanılır..
биологиялық	— sın.	Biyolojiyle ilgili, canlılara özgü. Şimdiye kadar Güney bölgelerde, özellikle Sozak ve Kızılkum bölgelerinde, bu siyah cinsiyetin biyolojik özellikleri, ekim agrotekniği ve ekim oranları sınırlıydı.

Çizelge 4. Biyoloji alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda biyolojiyle ilgili verilen madde başının ilk önce /lat./ şeklinde kökeni, ardından /biy./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Coğrafya"** ile ilgili: "geografïya, geografïyalıq, geografïyalıq alañ, geografïyalıq zona, geografïyalıq orta, geo,grafïyalıq orta, geografïyalıq orın, geografïyalıq uyıq, geografïyalıq atlas, geografïyalıq endik, geografïyalıq karta, geografïyalıq polyus, geografïyalıq qabıq, geografïyalıq azïmwt, geografïyalıq aşwlar, geografïyalıq beldem, geografïyalıq boylıq, geografïyalıq boljam, geografïyalıq mektep" olmak üzere 79 madde başı bulunmaktadır.

География **lat:** Geografıa	**гр.**	(Grekçe geo - dünya, grapho - açıklama, yazıdan) doğal ve sosyal olayların dünya yüzeyindeki dağılım yasalarını inceleyen bir bilimdir.
география — [грек тілі. **ge** - жер, grapho - жазу]	—zat esim	Coğrafya. 1. Dünyanın coğrafi kabuğunu, doğal, kentsel-endüstriyel ve sosyo-bölgesel kompleksleri ve bunların bileşenlerini inceleyen doğa bilimleri ve kamu-sosyal bilimler sistemi. 2. Yükseköğretim kurumlarında bu bilim dalını özel olarak öğreten bölüm...
Географиялық	—sın.	Coğrafya bilimiyle ilgili, onun özelliği. Küçük bir koleksiyonda söylenmemiş hiçbir şey yok, her şey orada. Coğrafi haritanın ölçeği bilgisi öğretilir.

Çizelge 5. Coğrafya alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda coğrafyayla ilgili madde başının ilk önce /lat.; gr/ şeklinde kökeni, ardından /cogr./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Edebiyat"** terimi ile ilgili: "әдебиет (7), әдебиетші, әдебиетсіз, әдебиеттік, әдебиеттен, әдебиетшіл, әдебиеттану, әдебиет сыны, әдебиет тілі, әдебиетшілік, әдебиет тарихы, дебиеттің пәні, әдебиет теориясы, әдебиеттану әдісі, әдебиеттің қоғамдық мәні, әдебиеттің тәрбиелік мәні, әдебиеттану терминологиясы, ел әдебиеті, діни әдебиет, жазба әдебиет" olmak üzere tolam 90 tane madde başı yer almaktadır.

Әdebiyat lat: ádebıet	араб, адаб edb.—сөз, үлгілі сөз деген мағынада	Yazılı veya sözlü sanatsal eserler. Kazakçada, "belirli bir halkın sanatsal, bilimsel ve felsefi bir bakış açısıyla yazılmış yazılı eserleri.
әдебиеттік	—sın.	Edebiyatın konusuyla ilgili özellikler, özel ifadeler.
Әдебиетші lat: ádebıetshi	—zat.	1. Edebiyat bilimi uzmanı, bu bilimin konu olarak öğretmeni. Makaleler biyografik veriler, bilimsel ve edebi görüşler- sonuçlar içermektedir. Özellikle şair, çevirmen, gazeteci, kitap yayıncısı, muhabir, yazar olarak Akhmet'in çalışmalarına değer veriyorlardı (A.Baytursynov, Shyg.).

Çizelge 6. Edebiyat alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda edebiyatla ilgili verilen madde başının ilk önce /arab./ şeklinde kökeni, ardından /edb./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Felsefe"** terimi ile ilgili: "fïlosofïya (7),fïlosofïyalıq, fïlosofïyalıq poéma, fïlosofïyalıq roman, fïlosofïyalıq lïrïka, fïlosofïyalıq antropologïya, sayasï fïlosofïya, arab fïlosofïyası , satw fïlosofïyası, ündi fïlosofïyası, ömir fïlosofïyası, ğılım fïlosofïyası, qazaq fïlosofïyası, öndiris fïlosofïyası, marksïstik fïlosofïya, mädenïet fïlosofïyası vb." toplam 59 madde başı yer almaktadır.

Философия lat: fılosofıa	**гр.**	(Gr. Phileo - aşk + sophia - bilgelik: Bilgeliği seviyorum, bilgeliği arzuluyorum) - insan varlığının temel ilkeleri ve temelleri, insanın doğayla, toplumla ve her şeyle ilişkisinin en genel anlamlı özellikleri hakkında özel bir bilgi sistemi manevi yaşamın ana tezahürleri biçim, bilim.
Философия	—zat.	Evrenin, dünyanın, toplumun ortak yasalarının bilimi. Şairin her sözünde, her kıtasında gizli ve derin bir felsefe, hemen göze çarpmayan büyük bir yurttaşlık sesi vardır (4.249).

Çizelge 7. Felsefe alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda felsefeyle ilgili verilen madde başının ilk önce /gr./ şeklinde kökeni, ardından /filo./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Müzik"** terimi hakkında: "mwzıka (6), mwzıkala, mwzıkant, mwzıkalı, mwzıkalaw, wzıkalıq, mwzıkaşıl, mwzıkatanw, mwzıka önerı, mwzıkalıq tür, mwzıka mektebi, mwzıkalıq estw, mwzıkalıq kilt, mwzıkalıq bılım, mwzıkalıq dıbıs, mwzıkalıq ekpin, mwzıkalıq nısan, mwzıkalıq forma, mwzıkalıq ölşem, mwzıkalıq tärbïe, mwzıkalıq teatrlar, mwzıkalıq étnografïya vb." toplam 69 madde başı yer almaktadır.

Музыка lat: mýzyka	(**грек.** musike) —zat	[Grekçe. müzik] öğesini seçin. Yaşamın gerçekliğini, belirli bir düşünceyi, imgeyi, düşünceyi müzik, şarkı, ritim aracılığıyla anlatan bir sanat alanıdır. Müzik, insani duyguların, oyunun, iradenin ses biçimindeki resmidir.
музыкалық	**müzy**. — sın.	Müzikle ilgili, onun özelliği. Müzik enstrümanlarının her birinin kendine ait ses tınısı, ritmi ve aralığı (Distorted) vardır. Harika bir şarkıcı olmak için müzik okuryazarlığına ihtiyacınız var (S.Omarov, Ömür.).

Çizelge 8. Müzik alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda müzikle ilgili verilen madde başının ilk önce /gr./ şeklinde kökeni, ardından /müzy./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Teknik terimler"** hakkında: "texnïkalıq termïnder, texnïkalıq, texnïkalıq sw, ken-texnïkalıq, texnïkalıq mata, texnïkalıq şart, texnïkalıq bilim, texnïkalıq daqıl, texnïkalıq qabat, texnïkalıq qural, texnïkalıq bilim, texnïkalıq albom, texnïkalıq rettew, äskerï-texnïkalıq, sawdalıq termïnder, texnïkalıq aqparat, texnïkalıq baqılaw, texnïkalıq bılğarı, texnïkalıq delegat, texnïkalıq sarapşı, exnïkalıq kedergı, texnïkalıq kömirtek, texnïkalıq atmosfera" olmak üzere toplam 175 madde başı yer almaktadır. Ancak cümle formunda "avarïyalıq-qutqarw jumıstarın jürgizwge arnalğan texnïkalıq quraldar/acil durum ve kurtarma çalışmalarının yürütülmesine yönelik teknik ekipman" gibi örnekler de vardır.

Техникалық lat: tehnıkalyq	**teknik** —sın.	Tekniğe özgü, tekniğe ilişkin. -Aslında tasarımcılarımız büyük yeteneklere sahip ve teknik bilimler konusunda tam bilgiye sahip kişilerdir (G. Mustafin).
техникалық білім **lat:** tehnıkalyq bilim		-Üretim, inşaat, ulaşım, iletişim, ekonomik alanlardaki teknik sorunları çözmek için gerekli bir dizi bilgi ve beceri. Jeoloji, madencilik, enerji, metalurji, makine mühendisliği, radyo elektroniği vb. alanlarda özel teknik bilgi. Ve bu alanında uzman kişilere tekniker unvanı verilmektedir

Çizelge 9. Teknik terimlerle alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda teknikle ilgili verilen madde başının ilk önce /lat./ şeklinde kökeni, ardından /teknik./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Alan etiketi olarak **"Meditsina"** terimi ile ilgili: "medïcïna,medïcïnalıq, medïcïnalıq atlas, medïcïnalıq kömek, medïcïnalıq otryad, medïcïnalıq pwnkt, medïcïnalıq barlaw, medïcïnalıq järdem, medïcïnalıq oñaltw, medïcïnalıq qorğaw, medïcïnalıq qızmet, medïcïnalıq baqılaw, medïcïnalıq tekserw, medïcïnalıq texnïka, medïcïnalıq surıptaw, medïcïnalıq geografïya, medïcïnalıq jabdıqtar, medïcïnalıq kwälandırw, medïcïnalıq psïxologïya, medïcïnalıq qızmetter körsetw, medïcïnalıq kömektıñ sapası" toplam 121 maddebaşı yer almaktadır.

Медицина — [Лат. Medicina]	—zat. **medicin-**	[lat. medicina] cins isim. Çeşitli hastalıkların önlenmesini, hastalıkların tespitini, tedavisini, insan sağlığının güçlendirilmesini ve korunmasını amaçlayan pratik faaliyetler ve bilim sistemi. Yerli tıp, çeşitli hastalıklar için yeni tedaviler bulmuş ve zirveye yükselmektedir (S. Maulenov, Zhuldyz.)…
Медицина Lat: Medısına	-	TIP, hastalıklar ve bunların tedavisi ile ilgili insan sağlığını korumayı ve güçlendirmeyi amaçlayan bir dizi pratik faaliyet ve bilimdir.
Медициналық	—sın.	1. Tıpla bağlantılı, tıpla ilgili. Akrabası Kırımlı olmasına rağmen tıp eğitimini Leipzig Üniversitesi'nde almıştır (S. Mukanov, Akkan yıldızı). ...

Çizelge 10. Tıp (Meditsinalık) alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda verilen madde başının ilk önce /gr./lat./ şeklinde kökeni, ardından /medicin./ şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir. Terim sistemi içinde Tıp ilmi ile ilgili olan etiketinin alt alanı sayılabilecek anatomi, psikoloji terimleri de ayrı ayrı etiketlenirken bilim dalı adlarıyla ilişkilendirilir.

Alan etiketi olarak "**Matematik"** terimi ile ilgili: "matematïka, matematïkalıq, matematïkalandır, matematïkalandırw, matematïkalıq ädis, matematïkalıq logïka, matematïkalıq model, matematïkalıq mayatnïk, matematïkalıq modeldew, matematïkalıq til bilimi, matematïkalıq [sïmvolïkalıq] logïka, matematïkalıq-kartografïyalıq modeldew, joğarı matematïka, eseptew matematïkası, fïzïka-matematïka fakwlteti, fïzïkalıq nemese matematïkalıq ülgilew, avtomattandırılğan jüyenı matematïkalıq qamtamasız etw" toplam 24 madde başı yer almaktadır.

математика **lat:** matematıka — [**грек.** athematike]	— з z a t . терм.	1. Sayısal ilişkiler ve mekansal formlar bilimi. Matematik, bilimler arasında en eski olanıdır, tarihi yüzyıllar önce, yazı ve çizimin olmadığı zamanlarda başlamıştır (M. Iskakov, Matematik.). 2. Sayısal ilişkiler ve uzaysal formlar hakkında bilgi sağlayan bir konu..). 3. Sayısal ilişkiler ve mekansal formlara ilişkin bilgi sistemi.

математикалық	—sın	Matematiğe özgü, onunla ilgili olan. Çalışmaları bu bilimsel çağın matematiksel kesinliğine ve roket hızına sahiptir (4.307).

Çizelge 11. Matematik alan adının etiketlenmesi ve açıklaması

Yukarıdaki tabloda matematik terimi ile ilgili verilen madde başının ilk önce /gr./lat. / şeklinde kökeni, ardından **/*Matematik*./** şeklinde alan etiketi, kelime türü ve de terimin açıklamasının verildiği görülmektedir.

Bu anlamda genel sözlüklerdeki alan adı etiketleri bilim dallarına ait sözvarlığının sınırlı kısmını içerirken, uzmanlık sözlükleri bilim dallarına ait tüm sözvarlığını kapsama iddiasında bulunur. Bu noktada Sözlük araştırmacıları genel sözlüklerdeki etiketleme düzenine karşı uzmanlık alan sözlüklerinde adlar dizini halinde tüm bilgi birimleri madde başı yapmayı öne çıkarmıştır.

4. Sonuç

Sözlükbilim çalışmaları sözlüklerin yazımını, yapısını, içeriğini ve düzenini (tipolojisini), kullanılan yöntemleri ele alıp inceler. Sözlüklerin iki kapağı arasında yer alan tüm bilgiler, megayapı, makroyapı, mikro yapı ve dış veriler şeklinde ele alınıp incelenir. Araştırma konumuz olan "alan etiketleri" sözlüklerin makro-mikro yapıları içinde bulunur ve bilim alanlarına özgü terimlerin genel sözlük listelerine girmesini sağlar. Alanlara özgü kelimelerin uygulama ve pratikteki görülen değişim, terminolojik sistemlerin yapısıyla ilgili olarak yeni gereksinimler anlamına gelmektedir. İşte bu gereksinimlerin başında alan etiketlerinin okuryazarlığı denebilecek etiket farkındalığı ve kullanımındaki içerik bilgisi de sözlük okuruna yol gösterici olabilmektedir.

Sözlük girişlerinde yer alan etiket sistemlerinin temel işlevi sözlük girişlerini çeşitlendirmek, bilgi aktarımını geliştirmektir. Genel sözlüklerde yer alan etiketler uzmanlık alan etiketleri aracılığıyla terminolojik girdilerin türünü, çeşidini ve özelliğini yukarıdaki 11 tablolarda etraflıca tanımlamaktadır.

Genel sözlüklerde kullanılan etiketler/kısaltmalar tekdüze değil, farklı kodlamalar altında farklı fikirlerin iletilmesine imkân verir. Nitekim yukarıdaki tablolarda 11 disipline ait alan etiketleri ile (anlamsal) gönderimleri örneklenmiştir. Özellikle alan etiketlerinin kullanım düzeylerini yönetmek adına yapılan düzeltme ve yapılandırma için eleştirel bakış geliştirmek önemlidir. Bu geliştirilen bakış açısı, okurun bilgi edinme yolunu kısaltmakta, bilginin kullanımına dair düşünsel girdiden hareketle alan bilgisini kavramak için referans bir çerçeve oluşturmaktadır. Böyle bir çerçeve okur için iki bileşen içerir. Bu bileşenlerin ilki terimsel sözcüklerin genel sözlükler içinde yer alma biçimi, ikincisi bir alana özgü terimsel sözcüklerin bir terim sözlüğü içinde yer alma biçimidir.

Mevcut sözlükler anadil kullanıcıları için tasarlanmış, dilin tüm sözvarlığını kapsaması yanında uzmanlık alanlarına ait sınırlı içeriğin sunulması ile dikkat çeker. Bu sözlüklere giren ''uzmanlık alan bilgilerini'' kodlayan etiketlerin işlevi sözlüğün hacmi/girdilerinin belirleyicisi konumundadır. Üstelik bu tür terimsel girdinin genel sözlüklerin parçacıl yapısı içine dahil edilmesi alandaki kavramlara

ilişkin tanımların sorgulanmasını da beraberinde getirmektedir. Bu sorgusal işlev sözlük okurunu farklı alan sözlüklerine yönlendirebileceği gibi genel sözlük içinde yer alan (kullanıcı dostu özelliğiyle) bilgilerle yetinmesini de sağlayabilir.

Kaynakça

Abecassis, M. (2008). The Ideology of the Perfect Dictionary: How Efficientcan a Dictionary. *Lexikos* 18, 1-14.

Aslan, E. (2020). Sözlükleri Oluşturan Temel Yapılar: Terim ve Tanım Denemeleri. Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi. 9(23), 155-169.

Fati, B. (2014). Uzmanlar ve Uzman Sözlükbilimi: Bakış Açıları ve İhtiyaçlar, (Çev. Ezgi Aslan) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi. 21 (1), 91-112.

Kahraman, M. (2016). Sözlük Bilim Kuram, İlke ve Yöntemler Üzerine. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 5(8). s.3288-3312.

Kahraman, M. (2021). Türkçe Sözlüklerde Etiketleme Sorunları Üzerine. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 10(1), 987-1021. https://doi.org/10.15869/itobiad.731189.

Kahraman, M. (2024). Terim Sözlükleri ile Genel Sözlüklerin Karşılaştırması Üzerine Bir İnceleme: "Ädebïettanw Termïnderiniñ Sözdigi" Örneği. *Söylem Filoloji Dergisi,* 9(2), 1069-1093. https://doi.org/10.29110/soylemdergi.1482323.

Kumanlı, S.M. (2021). TDK Türkçe Sözlük'te Halk Ağzından Alındığı Belirtilmiş Sözcüklerin Tanım Tipolojisi. *Gazi Türkiyat*, 29, 203-221. DOI: 10.34189/gtd.29.010

Qurmanbayulı, Ş. (2008). Alşa jäne termïntanw: XX. ğasırlar basındağı qazaq termïnologïyası:1920-1930 Jıldarı. Almatı: El-şejire.

L´Homme, M.-C. and Cormier, M. C. (2014). Dictionaries and the Digital Revolution: A Focus on Users and Lexical Databases. *International Journal of Lexicography*, 27(4):331–340.

Lew, R. & de Schryver, G.-H. (2014). Dictionary Users in the Digital Revolution. *International Journal of Lexicography*, 27(4), 341–254.

Sager, J. C. (1990). *A Practical Course in Terminology Processing*. Amsterdam: John Benjamins.

Mehmet Kahraman
Necmettin Erbakan University, Republic of Turkey

A Study on the Functions of Field Labels in Dictionaries: The Example of "Kazak Tiliniñ Tüsindirme Sözdigi"

Abstract: This article focuses on the subject-based tagging of words in a general dictionary that does not require expertise and examines existing monolingual dictionaries of the Kazakh language and their tagging of language and literature, medicine and related field terms. The scanning model was used in the study, and the data were examined using the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. The aim of the study is to discuss the basic subject conceptualization, tagging in dictionaries and the way terminology is included in dictionaries, and to provide information about what terminology entries in general dictionaries are from a lexicological perspective and how they are processed. The process of separating basic lexicographic units from terminology and its consequences for dictionaries are also briefly examined. In order to understand

the "referentiality" of the entry head with a term-unit tag in a monolingual dictionary, an example study was conducted on the general dictionary of the Kazakh language, and the efficiency, benefit and effectiveness of domain name tags were also discussed.

Keywords: *Lexicography; monolingual dictionary; e-dictionary; field labels*.

ГОД. 10
БР. 19

ПАЛИМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. X
NO 19